

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskani se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 214.

V Ljubljani, v ponedeljek 20. septembra 1886.

Letnik XIV.

Pred državnim zborom.

Hitro potekó našim zastopnikom državnozbornske počitnice — le nekaj dni še, in odprla se jim bodo vrata državnozbornske palače. Otvori se zatvornica ognjevitim in vodenim govorom — móra vleže se znova na srca narodov avstrijskih. Podali si bodo roke stari prijatelji, srpo se spogledali stari nasprotniki. S kratka: šlo bo po starem tiru naprej.

S kolikimi nadami smo pozdravili pred sedmimi leti Taaffejevo vlado, in s kakim zaničljivim smehom je nasprotna nemško-liberalna stranka prerokovala novorojenemu kabinetu hitro smrt! A če smemo biti odkritosrčni, trditi moramo: varali smo se vsi. Najbolj vnetim prijateljem nove vlade je upálo srce, najmirnejši nasprotnik premišlja, kje dobiva Taaffejev kabinet življenja moč. Neznatna je večina, ki podpira vladu, spojena je iz raznih narodnih in političnih frakcij. Treba bi bilo le nekaj več trmoglavosti, nekoliko več brezobzirnosti, in razpočil bi se „železni obroč“, ki jo ohlapno oklepa. S težkim srcem je marsikteri poslanec svoj glas zastavil za vladu, da v kočljivem položaji ohrani disciplino, reši vladu. Mučno je tako stanje, najboljša volja poneha, najgorkeje srce se ohladi, oslabé najkrepkeje moči. Kakor kmetovalec strahoma obrača svoje oči poletne dni v sinje višave, kjer nosijo sivi oblaki blagodejni dež in ledeno zrnje, tako vestni poslanec oddaja svoj glas, nevedoč, kdo bo jutri narekoval „rodu pravico“.

Res, globoko pod pot so zavozili prejšnji možje državni voz, treba je mnogo napora, dokaj potrpežljivosti, da se izrijemo iz mlakuže — ali novi vozniki so služili prejšnjim gospodarjem, v kri in kost jim je zašla stara navada. Ne morejo najti izhoda iz labirinta nerabljivih načel, neizvedljivih namér, prave ideje ne morejo na dan. Vsak pameten človek potrdi, da so opravičene in potrebne naprave in ovire proti rastočemu socijalnemu zlu; govoriti moremo toraj le o ukrepih, ktere sklepajo odločujoči krogi. — Zgodovina preteklih sto let navaja nam mnogo poskusov, da bi se stvari obrnile na bolje. Bile so restavracije, ali če hočete, reakcije; Metter-

nichov sistem je bil tridesetletni, neprestani boj proti pogibeljnim nameram časa. Tù ne vprašamo, kakošne so bile restavracije, reakcije in sploh vojska proti sovražniku, potrdimo le resnico, da se je čisto tepeni sovražnik zopet ustavil, zbral svoje čete in zmagal. V stoletnem boji je sovražnik prodiral korak za korakom naprej in stal je že na obzidji s svojim praporom, kjer so do sedaj vihrale kraljevska in cerkvena zastava.

Gotovo ne bo odveč, ako se ozremo nazaj na preobrazovanje glavnega načela nasprotnikovega. Ideja, ki je stresala zemljo, ostala je ista, le oblika se je predrugačila. Konečni sad bomo mogli prav presojati tedaj, ko se bo tekoča tvarina ustavila, ohladila ter strdila v gotovi obliki. Prekucijske ideje so bile s prva v „modi“ (navadi). Gojili so jih v Franciji pisatelji, modroslovci, pesniški kovači, državniki, plemenitaši in celó možje kraljevske krvi. Nesreča je bila, da se je iskra oživila in vžgala pri veliki shrampi smodnika: in ta je bila obožana, izmolžena, obupana Francija. Drugje bi ta iskra ne napravila mnogo škode. Friderik drugi se je igral s tem ognjem, Josip II. je Francoze v mnogem posnemal, in Katarina II. je javno sanjala o francoski šegi.

Ob vseh časih so se godile prekucije, toda Francoska še vedno živi in se razvija. Vsi prejšnji upori so bili obrnjeni proti nekterim osebam, državnim napravam, Francoska pa ni divjala ravno proti Ludoviku XVI., proti „kamarili“, proti temu ali onemu ministru, temveč napovedala je boj celi Evropi, njenim nazorom, šegam, navadam, vsem podedovanim dobrim in slabim lastnostim.

In zakaj je ravno francoska prekucija dosegla toliki vrhunec? Ker so ravno oni mnogo pripomogli, proti kterim se je obrnila. Gospóda je sama orožnico vstavev napolnila z orožjem. Ta je dajala vstašem bistvo življenja, ono tenko tekočino, ki revolucijo dela neumrjočo. Prevzetnost velemod, trma in lahkomiselnost višjih krogov so dale revoluciji povod, iz naroda samega bi se ne bila rodila.

Po prvi francoski prekuciji je nastala neka tišina; človek bi bil mislil, da je strup potekel iz

narodovega organizma. Toda ta strup je tiho in mirno zalezal tudi v druge državne organizme in se pojavil v vseh krogih. Prekucija je rodila liberalizem. Možje te vrste so taki sovražniki kraljevskega prestola in cerkvenega žrtvenika, kakor Danton, Marat, Robespierre itd., le da so previdnejši. Trinogi iz konventa so bili po svojem hrabri junaki, njihovi potomci so zvite narave, pa hrabro srce vedno ne odločuje. Največje prekucije, ktere pozná zgodovina, ni rodila surova moč, marveč previdna poraba okoliščin in vgodnega časa.

Revolucija je izgubila svojo strašno obliko, in mnogi prevárani niso poznali bistva, skritega v nedolžni obliki, in tako je revolucija vedno bolj napredovala. Liberalci so popustili vse zvonanje znake krvave pošasti, niso se bratili z jakobinci; njihova plemenita jeza se je zaguala proti trinogom in despotom.

Vendar so se nekteri državniki protivili le po nagonu liberalnim naporom. Prišla je dóba restavracije. A obnovili so le nekaj prestolov. Dunajski kongres je bil podoben „štantu“ na sómenji, kjer so barantali za dežele in duše. Na revolucijo so pozabili, ker se je na videz obrnilo na bolje. Pšenica svetnih bogov je rumenela in obétala bogato žetev. Ko je bil premagan korziški zmaj, česa se je bilo še bati? Mrtvi pes ne grize, revolucija je bila zadušena. Ni se ganila, in Ludoviku XVIII. je bilo treba le postav se držati, in bilo je dobro. Kolikor poznamo zgodovino, dozdeva se nam, da nobeden državnik, kar jih je bilo zbranih na Dunaji, niti sanjal ni, da revolucija še živi in se pripravlja na boj proti Evropi. Pozno so prišli na sled sličnosti mej revolucijo in liberalizmom. Mirno so barantali za dežele, kar se zopet oglasi Napoleon za sto dni. Ko ga ukroté, poprodali so zadnji kotic evropske zemlje.

Začne se zopet boj proti liberalnim idejam, toda le z mehaničnimi sredstvi. Postavili so na noge vojno in redarje, češ, da se z ječo in smrtno kaznijo ukroti liberalni duh. Metternichov sistem bil je v cvetji. Največja napaka tega državnika ni bila ravno v tem, da je sovražil najmanjši upor, pač pa v tem, ker je porabljal popolnem napačna sredstva

LISTEK.

Družba sv. Cirila in Metoda — kaj je to?

V poduk slovenskemu ljudstvu.

I. Zakaj smo ustanovili družbo sv. Cirila in Metoda?

Leta 1880 je prišlo iz Rima pismo, kakoršnega že celih 1000 let nismo dobili od tam. V tem pismu nas opominja poglavar sv. katoliške cerkve Leon XIII., naj nikar ne pozabljamo največjih dobrotnikov svojih sv. Cirila in Metoda, onih dveh izvoljencev božjih, ki sta naše dede pripeljala k spoznanju resnice. Glas sv. očeta je našel radosten odmev povsod, kodar koli stanuje slovenski rod. „Sv. Ciril in Metod, prosita za nas!“ klicalo je naše ljudstvo po slovenskih cerkvah zlasti l. 1885, ko je 6. dan aprila minulo ravno 1000 let, odkar se je preselil v večnost sv. Metod. Tedaj smo se živo spominjali težavnih bojev, ki sta jih imela sv. brata za vpeljavo sv. evangelija in slovenskega jezika. Spominjali smo se, kako lepo sta dokazala v Rimu pred papežem čisto, nepopačeno vero ter naši prelepi materni besedi pridobila pravico, da se smé opravljati v nji služba božja. Ta prednost

slovenskega jezika je pa hudo pekla Nemce. Pestili, preganjali, zapirali, obrekovali so čestitljivega apostola Metoda; po ječah vlačili, mučili in izganjali so učence njegove. Oskrunili so naše staro ime: Slovenci, in so rekli, da „Sloven“ pomenja suznjega človeka. Trdno so sklenili, da hočejo, čem prej bo mogoče, zatreti slovenski jezik in Slovence prenameriti v Nemce. Žali Bog, da se jim je to po mnogih krajih posrečilo. Pred 1000 leti namreč je imel naš rod trikrat toliko sveta v lasti, kakor ga ima zdaj. Takrat so stanovali Slovenci od jadranskega morja t. j. od Trsta in Istre pa tje do Donove in visoko gori v Tirole. Najimenoitnejša slovenska dežela je bila Koroška. Tam so še pred 600 leti tako čislali naš jezik, da so prisegali v njem koroški vojvode, ko so zasedali prestol na Gosposvetskem polji. Dandanes pa se ravno na Koroškem najhujše godi našemu jeziku. Vasi, ki so bile pred 50 leti čisto slovenske, so zdaj že nemške. Zaslepljenci, ki zatajujejo slovensko mater, zametavajo večjidel tudi katoliško vero. Šole so vse nemške. Otroci slovenskih staršev morajo hoditi vanje po 8 let in ko jih zapusté, ne znajo niti nemški niti slovenski. Ne znajo brati katekizma, ne mašnih bukev, ne knjig družbe sv. Mohorja.

Ne veliko boljše je na Štajarskem. Zagrizeni sovražniki našega rodu po teh dveh deželah kar divjajo zoper vse, kar je slovenskega. Najrajši bi, da bi se Slovenci po Koroškem in po Štajarskem čez noč spremenili v Nemce ter ž njimi vred psovali staro, od očetov podedovano katoliško vero in častitljivi slovenski jezik.

Slabo se nam godi tudi na južni meji. Po Istri, po Trstu in po Goriškem rujejo zoper nas Lahi in Lahoni (t. j. rojeni Slovenci, ki pa so prestopili k Lahom in zaničujejo slovensko materno besedo.) Oni nam povsod usiljujejo svoj laški jezik. Na vso moč jih jezi, da je toliko naših ljudij na Primorskem. Veliko je takih med njimi, ki bi radi Trst, Istro, Goriško in celó Kranjsko izdali pod oblast laškega kralja. Njim je Garibaldi največji junak; najsrečnejša država, prava obljubljena dežela pa laško kraljestvo, ki je že toliko vojská prizadejalo našemu cesarstvu. Da Lahi niso prijazni naši sv. katoliški cerkvi, razvidite lahko iz tega, kako grdo ravna s sv. očetom v Rimu.

Taki so naši nasprotniki! Ali ne poznate jih še do dobrega. Zadnji čas so se lotili najdražjega, kar imamo — slovenske mladine. Oni vedó, da

proti rastočemu zlu. Metternich je pogнал le pojave bolezni, ne pa njeno bistvo, toraj je bilo njegovo zdravilo le začasno hladilo rane, a nikakor ne ozdravilo pri korenini.

Vedno se je širila kužljiva bolezen; oblastni možje je niso zapazili. Metternich je krotil začasne pojave upora z orožjem in prognavstvom. Mnogi kongresi v Ljubljani, Veroni, Karlovih Varih itd. so se pečali le z sredstvi, da bi pomirili besne duhove. Vrtili so se le na polji zapikanja, pozitivnega niso ukrenili ničesa. Da se revolucionarne misli ne ukroté z bajoneti in topovi, to jim ni prišlo na misel.

O tem nam pričajo Metternichovi „zapiski“. Možje so tako daleč zašli, da niso poznali niti prijatelja, niti sovražnika. Vsacega so sumili veleizdajstva. Tudi cerkev se je morala klanjati surovi oblasti. Često je Metternich svetu zatrobil, da je poginil sovražni liberalizem. Toda liberalizem je imel to lastnost, da mu je na mestu ene odbite glave vzraslo devet novih. Že julijeva revolucija je bila odločilna zmaga liberalnih načel. Metternich je ni mogel zabraniti. Restavracija francoska je bila zadovoljna z navideznimi uspehi. Karola X. zadnji ministri so sanjarili o absolutni monarhiji, družbo pa je razjedal rak uporne (revolucionarne) bolezni.

(Dalje prih.)

Agrarno vprašanje.

Mnogo nerešenih vprašanj imamo dandanes v Evropi, izmed najvažnejših je morda agrarno vprašanje, ki se stavlja po vsi Evropi, po raznih deželah, pa tudi v razni obliki. Akoravno niso vse dežele v Evropi poljedeljske, to je, da bi bila podlaga vsemu državnemu poslopiju poljedelstvo, je vendar poljedelstvo imenitno v sleherni državi, bodisi tudi v taki, ki je bolj obrtna in trgovska, kakor poljedeljska. Amerikanska konkurenca vničuje poljedelca v Evropi čedalje bolj in bolj. Vse davčne razmere, vsaj pri nas v Avstriji, se naslanjajo na žitno ceno. Kmet je zaradi tega z davki preobložen, ker mu zemlja ne dá toliko, oziroma ker mu nje pridelki ne vržejo toliko, kolikor je to vse že za leto naprej prešteto.

Razun tega splošnega položaja ima pa skoraj vsaka dežela še svoje posebne težave. Tako smo brali o poljedelcih na Laškem in njih razmerah; poljedelški delavci so tožili, da ne morejo shajati z borno plačo, katero jim posestniki ponujajo. Toda nikjer ni to vprašanje tako poojstreno, kakor ravno na Angleškem. Irska dežela se ne more vpokojiti, in vso angleško državo vznemirja irsko agrarno vprašanje. Zarad tega je bil izpuščen parlament in ministerstvo. Agrarno vprašanje na Irskem bi pa ne bilo toliko nevarno, ko bi enake razmere ne bile tudi po Škotskem in Angleškem. Se vé, da na Irskem je agrarno vprašanje še toliko bolj nevarno, ker so veliki posestniki druge krvi in drugačne vere, kakor zakupniki, in katoliški Irec v njih gleda protestantske samosilnike, ki so mu nekaj vzeli zemljo in posestvo po sili in krivično.

A tudi na Škotskem oglašča se agrarno vprašanje in prišlo je tako daleč, da je bila pred kratkim časom predložena parlamentu osnova neke agrarne

postave. Ako se ta sprejme, misli se saj za nekoliko časa odložiti to vprašanje s tem, da se olajša poljedelcem njih stanje. Potreba mora biti res velika, da je za to treba posebne postave; ako bi potreba ne bila toliko nujna, dovolili bi bili samo kake olajšave, kar se tiče pobiranja davka.

Agrarno vprašanje pa še ni nikakor odpravljeno na Irskem in Škotskem, kar se oglasi enako vprašanje v Walles-ki grofiji (na Angleškem). Tu je pa toliko bolj nevarno, ker zadeva tudi razmere med državo in cerkvijo. Te stvari se liberalna vlada pri zadnjih volitvah še ni spomnila ne, niti se je posluževala v svoj namen. Misli se je sploh, da stvar še ni tako nujna. Ljudstvo v pokrajini Walleski mora dajati desetino za angleško duhovščino, t. j. za duhovščino državne cerkve. V poslednjih časih pa, zlasti zaradi stiske, v kateri se nahaja poljedelstvo, začeli so vpirati se temu davku; rekli so, da je najemščina prevelika (kaj pak, ko je cena žitu padla), zaradi tega je nemogoče desetino plačati. To vprašanje pa postaja dan na dan nujnejše. Eden del ljudstva in sicer veči del, ne pripada angleški cerkvi, a zaradi tega noče podpisati duhovništva. Ni dolgo trajalo, da je ljudstvo izrazilo javno svojo nevoljo. Začelo je tukaj selo Llanarmon. Ko je župnik poslal po desetino, je prebivalci niso hoteli dati. Župnik jih je tožil, a prebivalci vendar-le desetine niso dali; župnik se obrne na višo sodnijo, da bi jih prisilil k izplačevanju; ali ti so zavezo med seboj sklenili, ki so jo imenovali ligo proti desetini, tudi so žugali z nemiri, ako bi se hotlo „po sili“ kaj iztirjati.

Zarad tega so zastopniki pokrajine Walles med seboj osnovali posebni klub, kakor Irci; to vprašanje more zbuditi tudi vprašanje zaradi ločenja od cerkve (angleške). Agrarno vprašanje je toraj v vsaki državi, ker po njem se morajo ravnati ali rešiti tudi druga vprašanja. Pri nas v Avstriji snujejo poljedelci na Štajarskem in Avstrijskem posebna društva, in hočejo imeti posebne poljedelske kamore (zbornice); kakor imajo n. pr. trgovci in obrtniki kupčijske in obrtniške zbornice, tako naj bi imeli tudi kmetijski posestniki poljedelske zbornice. Zahteva je opravičena in naj se tudi vlade tega ne branijo, dolgo časa se ne bodo mogle več vbrantiti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. septembra.

Notranje dežele.

Najnovejše novice se vse v tem vjemajo, da se Dunajski državni zbor snide dne 29. t. m. Odkar Slovani celoskupno vanj zahajajo in odkar so na desnici v zvezi z drugimi somišljaki v večini nasproti raznim nemško-liberalnim klubom, za desničarje, toraj tudi za Slovane, razmere niso bile še nikdar tako neugodne, kakor so letos. Vzrok temu je, kakor smo že nedavno omenjali, občutljiva razritost, ki je jela desnico razganjati. Ta ima pa zopet svoje prave korenine v opravičeni nezadovoljnosti vseh strank, kolikor jih na desnici sedi. Leta 1879, ko jih je presvitli cesar poklical v državni zbor, je dotični cesarjev prestolni govor mnogo reči

slovenskega jezika, potem se mora zgruditi ta trdovratni slovenski narod v grob!

Učimo se od sovražnikov! — rekli so lani nekateri slovenski možje. Ne polagajmo rok križem! Ustanovimo si tuđi mi družbo, ki bo izpodbijala pogubne naklepe poprej imenovanih nemških in laških društev ter si na vso moč prizadevala, da se ohrani našim otrokom prava Kristusova vera in stari, častitljivi slovenski jezik. Novo družbo so krstili na ime sv. Cirila in Metoda, rekoč:

Slovenci! za kar sta sv. apostola naša delala in trpela, za to delajmo, zato živimo in se poganjajmo tudi mi. Za Boga in za blagor slovenskega naroda sta gorela sv. Ciril in Metod. Za Boga in za jezik slovenski sta vnmela mladino. Nji sta ustanovila slovenske šole. Ona sta prvočitelja slovenska. Isti prelepi namen, kakoršnega sta pred 1000 leti imela sv. apostola, spolnuj dandanes družba sv. Cirila in Metoda. Ona naj varuje slovensko mladino, da zvesta ostane Bogu in jeziku slovenskemu!

(Dalje prih.)

omenjal, o katerih so se naši zastopniki prav trdno nadjali, da jih dobé. Sedem let je minulo; Taaffejev kabinet še stoji, naši poslanci ga še vedno podpirajo, dosegli pa smo malo tega, česar smo se nadjali. Temu nasproti je pa našim nasprotnikom greben silno zrasel. Slovenski otroci se še vedno po nemških in laških šolah duševno in telesno le trpinčijo brez zaželenega sadu. (Če se na Kranjskem ravno ne, zato se jim pa drugod tem slabše godi!) Našega kmeta po uradih še vedno mučijo z nemščino in laščino, katerih ne umé, slovenščina se pa še povsod odriva. Temu nasproti so pa liberalni Nemci že tako predrzni postali, da nam, če so prav v manjšini, še celo član XIX., edino našo zaslombo, hočejo vničiti z vpeljavo nemščine za državni jezik. Tri leta že so bili prepripi zaradi tega v državnem zboru in zopet letos se bo čas in denar s tem vprašanjem zapravljaj, namesto da bi bili vprašanje že takoj prvič konečno rešili. Toda kaj bi še dalje naštevali bolečine in rane, ki tu pa tam že skoraj do kosti segajo. Taaffe je veliko obljubil, pa še malo dal. Skrajni čas bo toraj, da sedaj desničarji nekoliko ojstreje postopajo. Res ima ministerstvo tudi svoje ovire, da ne more, kar bi hotlo, ali nekaj več bi se bilo pa — saj tako mislimo — pri resni volji vendar že lahko zgodilo.

Ogerski državni zbor se je v soboto pričel. Takoj v prvi seji, še preden so se dobro stoli pod poslanci pogreli, zahteval je Helfy, da naj se znano kraljevo pismo, katero je svoje dni zaradi Janskega afere Tisza prejel, v zbornici prečita na uraden način, ob enem naj se pa prične razprava o raznih peticijah, ki so zaradi znanih Janskijevih dogodkov iz raznih mest v Budapešt došle. Skrajna levica je Helfy-a podpirala. Minister Tisza je pa rekel: „Nikakor ne!“ Kraljevo pismo ne smé se smatrati, češ, kakor nam bi bilo ustavo razžalilo. Nasprotno je; ves svet je priznal, da je prav tisto pismo najsijajnejši dokaz priznanja ustave. Natisnjeno je bilo v uradnem listu in vsak ga je lahko bral, kdor ga je le hotel. Da bi se pa sedaj še na drug način objavljalo, je popolnoma odveč! Helfy je sprevidel, da ima Tisza prav in je svoj predlog umaknil. Na to se oglašali bivši minister Horváth z interpelacijo, ali je ministerstvo zunanjih zadev pod gotovimi pogoji v izgon bolgarskega kneza že naprej privolilo; dalje, ali se je Rusija pridružila avstro-nemški zvezi in pa, kaj misli Nemčija storiti, če bi se Avstrija jela Rusiji na Balkanu po robu staviti. Temu podobno interpelacijo stavil je tudi Iranyi o Bolgariji in naši zunanji politiki. Če bo hotel Tisza na vse to odgovarjati, bomo prav v kratkem jako zanimive reči zvedeli. Prej ko ne si pa ne bo dal preveč v karte gledati.

Skupne ministerske konference, ki so nekaka zarija državnemu zboru, pričnó se v Budapeštu dne 25. t. m., kjer se bodo sošli ministri: grof Kalnoky, grof Bylandt, grof Taaffe in dr. Dunajevski. Pogovarjali se bodo o skupnem proračunu za leto 1887. Definitivnega pa tukaj ne bodo nič sklenili, temveč še-le nekaj dni kasneje na Dunaji, kjer se bodo zbrali na veliko ministersko konferenco ob cesarjevem predsedništvu. O tej priliki prišli bodo avstrijski in madjarski ministri med seboj tudi zaradi bodoče državne pogodbe v dotiko. Prav ta državna pogodba bo letos jako nevarno klečé, ob katerem se prav lahko nekaj razbije: ali državni zbor ali pa Taaffejevo ministerstvo. Madjari so namreč že sedaj za trdno sklenili, da se posebno v dveh točkah ne bodo podali sedanji desnici. Prva taka točka je carina na petrolej, druga pa nacionalna banka, katere tretji samostalni kos bi tudi Čehi radi dobili. V teh dveh točkah, pravijo madjari, da ne bodo prijenjali; Taaffe pa, kakor ga že poznamo, se tudi ne bo pri tem toliko nopenjal, da bi se Madjarom zameril, temveč bo rajši tvegaj svoje dosedanje prijatelje na desnici, ali pa sam svoj kabinet. Res je, da bo carina na petrolej v prvi vrsti Poljake zanimala, druga točka o nacionalni banki pa Čeha. Oba naroda pa sta dva glavna faktorja sedanje desnice, s kterima mora vsakdo računati in tudi Taaffe bo moral. Če jih vježi, da mu stopita v opozicijo, pojde državni zbor na drobno, ali pa Taaffejev kabinet. In kaj potem? Kdo bi vedel ter si upal že danes prerokovati.

Vnanje države.

Sobotni telegram o kakovosti ruske armade, kakor jo opisuje „Mosk. Ztg.“, je že skoraj več, kakor mrzli vodeni curek po Evropi. To Vam je že bomba najdebelejšega kalibra, ki bo povsod velik vtis napravila. Kdor je do sedaj Rusijo opazoval, se je lahko prepričal, kako si je prizadevala kolikor-toliko v lepem sporazumljenju z zapadno Evropo hoditi. Od slej nadalje ji tega ne bo več potreba. Rusija postavila se je na lastne noge! Najnovejše vojaške vaje pri Brestu Litovskem so to dokazale. Rusija je silno zadovoljna s svojo ogromno armado, o kateri sama trdi, da je lahko Evropi mogočen zaveznik, pa tudi grozen sovražnik. Evropa naj si toraj voli, kar ji drago. Tu prijateljstvo, tam sovraštvo, tu mir, ondi boj! Rusija dobro čuti svojo mladeniško moč, ona dobro vé, da sedaj lahko svoja lastna pota hodi, koder se ji bo zljubilo, ne da bi dosti vprašala: „kaj bodo pa drugi rekli?“ Tisti drugi, ki se je do sedaj v vsako reč vtikal, jel je pešati. Dobro čuteč, kako mu moči ginejo, kleče plazi za Rusijo, katere prijaznosti si na vsak način vtrditi želi. Za

otroci slovenskih delavcev ne morejo biti po dnevi pri starših, ker ti se morajo z delom ukvarjati, zato so jeli napravljati otroške vrtove in zabavišča t. j. take naprave, kjer so taki zapuščeni otroci čez dan hranjeni pa tudi podučevani, da se okoli ne potepajo in da ne delajo nadloge staršem. Ko malo odrastejo, zvabijo jih v svoje šole, kupujejo jim bukve, obleko, obutev, dajejo jim hrano.

Po tem takem so to veliki dobrotniki slovenskih otrok — porečete. Potrpíte malo! Ni vse zlato, kar se sveti. Vsi ti darovi so goljufivi. To je nastavljena past. Vanjo lové ubogo slovensko mladino. V takih nemških in laških otročjih vrtovih in šolah rujejo ti navidezni dobrotniki in prijatelji slovenskim otrokom iz srealjubezen do vsega, kar je dobrega domačega; zadušé jim kalí sv. vere, katere je zasejala skrbna slovenska mati v otroško dušo; privajajo jih na to, da se začno sramovati milega maternega jezika ter ga celó zaničevati in sovražiti. Naši sovražniki so ustanovili cela društva — pravijo jim: šulferajni — katera vodi geslo: Potujčimo Slovincem otroke! Ukrádimo slovenski deci iz srea ljubezen do sv. vere in do

ceno pri tem ne porajta prav nič. Tudi mu na lastni krvi ni čisto nič ležeče. Bismark — tega ravno mislimo — je Rusiji na ljubo Battenberga žrtvoval in prav ta Bismark je mož, ki bi tudi Avstrijo žrtvoval, če bi Rusija to zahtevala. Če bi res prišlo do kake praske med nami in Rusi, česar nas Bog varuj, se bodedo že prepričali, kako se bo Bismark hitro umaknil, samo da ne zgubi ruskega prijateljstva; kajti zguba tega nakopala bi mu takoj Francoze na glavo, če prav poslednji trdijo, da bi radi z Nemci v miru živeli.

Preiskava proti majorju Gruevu in kapitanu Benderevu na *Bolgarskem* je dokončana. Oba častnika sta reči objavila, o katerih se do sedaj ni nič vedelo. Če sta resnico govorila, je revolucionjski odbor svoje mreže imel po celi deželi razpete. Ni je bilo vasi in ni ga bilo mesta, kjer bi ne bil imel vsaj dveh zaupnih mož, ki sta že mesec dni poprej vednost dobila, kaj v Sofiji nameravajo. V Tatar-Bazardžiku in Filipopolju osnovala sta se dva revolucionjska odbora, ki sta tako plesala, kakor so jima v Sofiji godli. Denar je ves, kar so ga za to potrebovali, iz Rusije dohajal. Dobivala sta ga ruski konzul Bogdanov in pa ruski polkovnik Kesjakov, ki sta oba tudi za to skrbela, da je prejeti denar tudi svojo dolžnost storil. Battenberg je toraj Rusijo mnogo mnogo veljal. Še veliko bolj ji je pa menda sedaj na tem ležeče, da se v deželi mir in red ohrani; vsaj tako je nedavno govoril ruski konzul Neključov deputaciji, ki se mu je šla polanjat, rekoč: „Carski vladi je vse na tem ležeče, da se v Bolgariji mir in red ohrani; prav zaradi tega se ni mogla nikakor sprijazniti z mislijo o kneževi povrnitvi, čegar odhod Rusija smatra za poročstvo, da se bo v deželi na bolje obrnilo. Drugo poročstvo je pa na vas samih, da po modrosti in zmernosti odpravite vse nevarnosti. Le pomislite, gospôda moja, da dosedanjí red, kakor je, ni še potrjen od carske vlade. Bolgarska vlada si zamore to postavno potrdilo pridobiti le po previdnosti in nepristranosti regentov in članov sobranja. Rusija je nad stranikami in ne bo ne te in ne one podpirala.“ Če bo Rusija res tako postopala, ne bo nikakih nevarnost na jugu, to se vé, če se bodo tudi Bolgari tako obnašali; da je ne bodo k okupaciji silili. Prašanje pa je: Kako pa bode morala vlada postopati, da bode nepristranska ali bolj prav, da bode Rusiji vstregla? Odgovor bo dal najbrž le Rus sam.

Kar smo nedavno iz okoliščin sklepali, dobiva v najnovejšem času že precej stalne in trdne podobne. Bismark res misli *jezuite na Nemško* poklicati. V tem smislu prišel je v Berolin iz Rima telegram, v katerem se izreka prav trdna nada, da bo Schlözer po Bismarkovem naročilu takoj po svojem prihodu v Rim — kar se je te dni zgodilo — pričel razprave z rimsko stolico. Dotični sporočevalec je sam slišal v jezuitskih krogih, da se prav za gotovo nadjajo povrnitve na Nemško, kar jih z velikim veseljem navdaja. Očetov Jezusove družbe k nemški pokrajini pripadajočih je precej lepo število. Kakor čujemo, znaša taista 700 mož, ki so vseskozi učeni in spretni pisatelji. Katoliška cerkev na Nemškem nima boljših zagovornikov, braniteljev in borilcev na literalnim polji, kakor so ravno jezuitje. To je bil pa tudi pravi povod, da so jih svoje dni izganjali. Bismark je tedaj računil — brez krčmarja, to se vé — da če se jezuitov znebi, bo tudi katoliško cerkev zatrl. Mož pa ni pomislil, da jezuitje niso njena glava, temveč le jako krepki udje njeni in da zaradi tega cerkve božje ne bo še konec, če jo Bismark še toliko muči in preganja. Glave ji pa vzeti ne more, ker je zanj in za vsacega nedosegljiva.

Izvirni dopisi.

Iz Celja, 17. sept. (Črtice o lurškem potovanju. — Votlina se oropa. — Francoska je v nevarnosti.) (Dalje.) Srca vernih kristjanov so se vsled teh dogodkov vedno bolj in bolj navduševala za presveto Devico. Pa tudi mnogoteri brezverneži so se spreobrnil; k spovednicam v lurškem mestu se zbirajo ogromne trume ljudstva; mnogotero pohujšanje se konča. Materi usmiljenja božjega se vklanajo brezštevne duše. Okrog dupline je bilo zbranih vedno neizmerno število romarjev. Ti so prinašali razne darove: kipe, križe, verižice, voščene sveče pa tudi denarjev; votlina je bila kmalo podobna najlepši kapelici v gaju. Bolniki so čudežno ozdravljali dan za dnevom, kar so zdravniki zmerom potrjevali.

Ptujci, kateri so se prepričali sami o čudodelni moči novega vrelca, so skušali videti Bernardeto, se njej vklanjali ter njo visoko častili. Ponujali so se njej bogati darovi; imeniten gospod jo je hotel sprejeti za svojega otroka. Toda ona se vsemu odreka; njeni stariši ostanejo ubožni kakor poprej.

Ko se vršijo ti dogodki pri sveti duplini, se je pa nekaj celó drugačnega vkrepalo ter vkrenilo v policijskih in magistratnih sobanah lurškega mesta.

Začetkoma meseca majnika (l. 1858) se razglasi sledeče povelje svetne gosposke: „Vse osebe, ki trdijo, da so imeli prikazni, naj se zgrabijo ter odzenejo v Tarbes, kjer se bodo ozdravljale kot bolane na okrajne stroške. Vsi tisti pa, ki pripomajajo, da se širijo bedaste pravljice, naj se strogo preganjajo kot razširjevalci krivih novic.“

Zraven tega se je ukazalo tudi še lurškemu županu, da mora duplo masabielsko oropati in jo opleniti vseh darov. Policijski komisar pa ima v ječo vtakniti Bernardeto.

Ubogi župan se je moral dosta truditi, preden dobi konja in voz, ki sta mu bila neobhodno potrebna, da spravi v kraj bogate darove. Ljudstvo je bilo srdito na njega ter mu ni hotlo dati konj, tudi ne za najboljše plačilo. Slednjič pa vendar privleče k votlini nek voz z lestvicami. Ljudstvo je ostalo sicer mirno; toda žarke besede je moral požirati. Prišel je ob vse zaupanje pri ljudeh.

Vgasnile so se toraj vse lučice, pobrale sveče, križi, rožni venci in preproge, sploh vsi darovi se vržejo na kola, deloma se pomečejo tudi v potok.

Župnik se upira zastoj proti temu surovemu nasilstvu in brezbožni oskrumbi. Framasoni so na videz zmagali. Čudno pa je bilo vendar to, da posestnica onega voza, ki se je vdeleževala ropanja, je še tisti dan padla tako nesrečno, da si je zlomila eno rebro, mož pa, ki je jemal darove iz duple ter jih zlagal na voz, si je zdrobil obe nogi, ker je padel nanj hrastov brun!

Dasiravno se je duplina oskrunila in so se straže nastavile na okrog in okrog, se pa pobožnost vernih obiskovalcev nikakor ni zmanjšala ali oslabela. Ravno nasprotno: vedno več in več ljudi je prihajalo k jami izmed priprostega naroda kakor tudi izmed najimenitnejših stanov; nekteri so došli od daljnih daljnih krajev, da počastijo Mater Božjo ter jo pomóči poprosijo v svojih potrebah. S tem, da je segla vmes tako silovito celó sodnijska oblast, se je vsa stvar še toliko bolj razjavila; vsi časniki onega okraja, celó ovi v Parizu, so pisarili o dogodkih v Lurdu.

Verniki so polagali neprenehoma svoja darila ob skalnati dupli; nihče jim ni mogel braniti, da ne bi skazovali svoje hvaležnosti nebeški kraljici. Se vé: policaji so ta darila vedno zopet proč jemali; kajti za državni blagor preskrbni gospodje uradniki so menili, da je cesarstvo v grozni nevarnosti, če se ob tej skali nažgejo nekatere voščene sveče. Jelite, to je pač smešno? Francoski preti nevarnost — vsled — pobožnosti — do — svete — Device — Marije!

Oblastnije so si vse prizadjale, da to novo pobožnost zabranijo, kakor so djale, v imenu civilizacije (ali olike?), v imenu zdrave pameti (?) in pa še celó v imenu — krščanske vere! (?) Kovali so se paragrafi za paragrafi rekoč: „Prepovedano je, na tem kraju vodo zajemati!“ „Okrog jame se mora narediti ograja, ktere ne sme nikdo prestopiti!“ Podpisana sta bila: župan in prefekt. Pred votlino je stala zmirom straža; napisi ob kolih so grozili tistim, ki bi se predrznili, stopiti v jamo. — Res, tega je bilo sila treba!

Toda ljudje so se malo brigali za leseno ograjo; po noči so jo razlomili ter pometali v potok. Po vseh lurških hišah so se pa nabirali podpisi na velikansko prošnjo do cesarja Napoleona. Ko se približuje mesec julij, toraj čas za kopanje, bilo je mesto Lurd prenapolnjeno tujcev iz vseh krajev Francoske, da, cele Evrope; vsi ti so hotli jamo obiskati ter so se neizmerno zanimali za vse ondašnje dogodke. Prišli so gosti iz Pariza, Londona, Rima, Berolina, še celó iz Petrovega grada (Petersburg). Ti popotniki so se pač boré malo brigali za policijske postave Lurškega župana ter se podajali svojevoljno k skalnati duplini, nekteri iz radovednosti, drugi iz pobožnosti. Policijski stražniki pač niso mogli temu nasproti veliko opraviti; večkrat so se skrili s svojimi ukazi, kedar so hotele imenitne osebe obiskati duplo. Prišli so mnogoteri francoski škofje, vikši uradniki, da, celó osebe iz cesarskega dvora, kakor n. pr. odgojiteljica cesarjeviča. Videli so Bernardeto, obiskali svetlišče ter izrazili svojo sodbo na korist tej zadevi.

Zdaj še le, ko je dolgo časa vse dogodke opazoval, se vzdigne tudi vladika Taibški, kojemu pripada Lurd, ter sestavi komisijo, da po duhovski sodnji preišče vso prikazen ter spravi resnico na dan. (Dalje prih.)

Domače novice.

(Dnevni red javni seji Ljubljanskega mestnega odbora) v torek 21. septembra 1886 ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. 1. Naznanila prvosedstva. — 2. Finančnega odseka poročilo o pozivu na subskripcijon prioritetnih obligacijonov za gradnjo Ljubljansko-Kamniške lokalne železnice. — 3. Stavbinskega odseka poročilo o prošnji gospodarjev na Dunajski cesti za napravo, oziroma podaljšanje asfaltnege tlaka. — 4. Policijskega odseka poročilo: a) o uravnavi prostitucijona; b) o nekem prizivu zoper mestnega magistrata razsodbo zaradi prestopka policijskih naredeb. — 5. Šolskega odseka poročilo gledé ustanove 250 gold. za obiskovanje državne obrtne šole v Gradci. — 6. Mestnega odbornika dr. Josipa Vošnjaka samostalni nasvêt, da je v Ljubljani ustanoviti gospodinjstvo šolo. — Tajna seja.

(Mlekarska zadruga v Ljubljani) bo stopila morda že ta mesec v življenje. V sredo dopoldne je bil namreč dotični shod pri c. k. kmetijski družbi, kterege se je nekaj nad 30 imovitih posestnikov in živinorejcev vdeležilo, ki so svoj pristop skupaj z več nego 100 kravami obljubili. V izvrševalni odsek voljeni so bili gg: Franc Povše za načelnika, za odbornike pa: J. Baumgartner, baron Lazarini, J. Kosler, J. Palme in G. Pirc.

(Vodstvo) tukajšnje deželne bolnice prevzel je zopet gosp. dr. Valenta povrniši se iz Inomosta.

(Včerajši izlet) pisateljskega društva v Kranj je bil izredno lep, da, lahko rečemo sijajen. Društvo se je podalo ob 4. uri iz Čitalnice z zastavo ob petji na pokopališče, kjer sta se venca položila. To pa nista bila edina venca, kajti na vsak grob po enega s prelepimi trakovi obesili so že gimnazijalci v nedeljo dopoldne. Po odpeti „Motilvi“ pričel je g. prof. dr. Požar jako lep in srčnoginljiv govor. Za Požarjem govorila je tudi še beloblečena gospodičina. Na to se je na Jenkovem grobu še zapela „Nad zvezdami“ in nagrobna slovesnost v spomin umrlih dveh pesnikov Prešerna in Jenkota bližala se se je svojemu koncu. Še en pogled po grobéh in že zadoni zunaj pri vratih pokopališča: „Naprej zastave Slave!“ na kar se je vsa družba pevajoč zopet v mesto vrnila, kjer se je v čitalnici prosta zabava pričela, ktera je trajala ob lepem petji in navdušenih govorih do 1/2 9. ure. Izlet ta nam ostane nepozabljiv. Za lepo petje gre prav topla hvala „Slavcu“, ki nas je v pravem pomenu besede z najdivnejimi pesmimi kar obsipal. Izmed govornikov nam je poleg g. dr. Požarja omenjati tudi še gg. župana Šavnika, dr. Vošnjaka in še nekega tretjega gospoda, čegar ime nam pa ni znano.

(Imenovanje). Častiti g. Matej Kljun, bivši kaplan v Železnikih, sedaj duhovnik v Begunjah pri Cerknici, je bil 29. avgusta imenovan za častnega člana ondotnega „Bralnega društva“. Deputacija mu je izročila jako krasno izdelano diplomu.

(Redka prikazen.) V Nádgorici, župniji Črnuški, ima neki posestnik jazbeca, popolno v domačenegega. To žival dobil je še mlado, priprl jo domá in s časoma se je tako privadila svojega novega, od Boga Stvarnika jej ne odločnega stanovanja. Jazbec gostuje tukaj že tri leta; navadno prebiva v svoji luknji, kjer počiva v svojih sanjah; ko pa prihaja čas kosila ali, kedar se mu poljubi stopiti na sprehod, takrat ves miren, ko bi bil rojena domača žival, prisopiha iz svojega stanovanja. Ko čuti čas kosila, „pripriha“ k mizi in tukaj kosi, južina in večerja; se vé, da ne za mizo, ampak pod mizo; vživa pa ravno take jedi, kakoršne vživajo domači gospodarjevi. Ako pa sam pozabi ali „zaspi“ čas kosila, ga domačih kteri pokliče in — takoj stoji pred mizo in čaka pri svoji skledici, ako ga pa kdo drugi, ptuj človek, kak radovednež kliče po imenu, — ne zmeni se za njegov glas. Čudno! Sem ter tje stopi ta „domačin“ tudi na sprehod; in zdaj obleze vse hišne oddelke, tudi po stopnjicah se spusti „pod streho“ in prikima zopet nazaj. Z hiše, od doma pa ne gre; le v začetku svoje sužnosti je enkrat pogledal tje po hribu, pa je sam nazaj pripihal in — zdaj je zvest domačin.

(O Vrhniški koleri) je preiskavanje črev za kolero umrlih dokazalo, da so trije res za njo umrli; pri četrtem, ki je tudi kar nanagloma umrl, so se bile pa čreva zamotala.

(Somnje v Kamniškem okraju) je ondašnje glavarstvo zaradi kolere prepovedalo.

(Vevški gasileci) imeli so včeraj popoldne svoje velike vajé pri Terpinčevem gradu na Fužinah.

Začele so se ob 4. uri popoldne in so trajale pozno v noč. Velik trud zahteva pa tudi podpore, in za tisto skrbel je z izvrstno pijačo g. Gostinčar, ki je šel z gasilci na Fužine.

(Darila za konjereje) prejeli so v Radovljici dne 1. septembra sledeči gospodarji: Za kobile z žrebeti: Franc Stroj iz Žerovnice 40 gold., Miha Beraus iz Brezja 25 gld., Lovro Vovk iz Černivca 20 gld., Jurij Globočnik iz Gorenjega Otoka 15 gld., Janez Gogala iz Hraš in Reza Avsenik iz Zgoš pa vsak po eno srebrno svetinjo. Za breje žrebice: Janez Marout iz Radvina 30 goldinarjev, Anton Prešern iz Brezja 20 goldinarjev, Anton Keršinek iz Žerovnice 15 goldinarjev, Franc Kumer iz Mošenj in Matija Debeljak pa vsak po eno srebrno svetinjo. Za eno in dveletne žrebice: Jos. Kokalj iz Leš, Janez Pogačnik iz Podnarta in Franc Dežman iz Hraš po 10 goldinarjev. Janez Legat iz Zabreznice in Adolf Muhr iz Bleda vsak srebrno svetinjo. Plemena je bila prignana živina noriškega; bilo je je pa 10 kobil z žrebeti, 11 brejih žrebic in 12 eno in dvoletnih žrebic.

(V okrajni zastop Celjski) volili so Zavračani g. Josipa Žigana. Šentjurci pa gg. dr. Serneca, odvetnika, in Lorenca Baša, c. kr. notarja v Celji, dalje M. Kavčiča in Franca Karlina.

(Zlato mašo) praznoval je v Trstu ondašnji kanonik prečast. g. Ivan Dukič dne 14. t. m. Mil. škof dr. Glavina čestital mu je ob tej priliki osobno.

(Za kolero) zbolelo je v Trstu do sedaj vseh skupaj 602 ljudi; od teh jih je ozdravilo samo 164.

(Dež in hladno vreme) dobili so tudi v Trstu minuli petek popoldne in še celó burja se je oglašila, da še živi. Vendar — ko je oboje ponehalo, je solnce zopet prišlo do svoje veljave in ljudje že zopet tožijo, da je vroče.

Razne reči.

— Zdravstvo v šoli. 1. Začetek sedmega leta je nekako najbolj primeren čas, kar se tiče razvoja duha in telesa za začetek šolskega obiskovanja. 2. Slabeyši otroci, ali tisti, ki so v rasti zaostali, tudi taki, ki imajo do šole več nego pol ure, ne morejo začeti še s sedmim šolskim letom. 3. V šolo se nimajo sprejemati otroci, ki imajo nalezljive bolezni. Vstop naj se dovoli gluhim, slepim, ako je pričakovati količjak vspeha o tem. Kratkovidne otroke in take, ki ne slišijo dobro, je postaviti na mesto, ki jim ugaja. Otroci, ki so podvrženi epilepsiji, smejo v šolo hoditi le, ako se to malokdaj prigodi. Otroci, ki zaradi bolezni v čutnicah ne morejo sedeti mirno, niso kazni vredni. 4. Petja naj se oprosté tisti, pri katerih se glas spreminja. Mali otroci naj nikar ne pojó celo uro. (No, to je že povsod tako). Pri petji naj otroci stojé. 5. Več ko po 60 otrok naj se nikar ob enem ne podučuje. Vsak otrok mora imeti prostora 1 m² ob tleh, in na zrak 4 m². Dalje od luči kakor 5 m naj ne sedi otrok v šoli. Najbolje je, ako svetloba pride od leve, pri širokih izbah se sme dopustiti ob obeh straneh. Prostor za luč naj ima petino od prostora od talne ali stenske prostornine. 6. Šolskih ur, pri katerih sedé otroci (petje in telovadba se tukaj ne prišteje) naj bode na prvi stopinji ne više od 18, na drugi 20 in na tretji 24. (Mislimo, da jih je popolnoma dovolj). 7. Šolske naloge naj bodo take, da jih majhen otrok lahko izvrši v pol ure, a več v eni uri. 8. Podučevanje ne sme preveč zahtevati in prehitro napredovati, niti duševne moči prehudo natezati; naj se drži primerne časa; dokler pa podučevanje traja, mora se to zgoditi čvrsto in krepko; kdor čas dobro porabi, mnogo časa prištedi. 9. Vaje, pri katerih se duh zelo nateza, se imajo spremeniti z lahkejšimi. 10. Po prvi uri naj se preneha po 5, po drugi po 15 minut, ravno toliko po tretji, ako se je sedelo. Oddih naj bode na prostem. (Razume se samo ob sebi, da to velja za enorazrednice v prtiličji.) 11. Težki šolski nauki se prelože na dopoludanske ure, dve uri zaporedoma naj ne bode risanje in pisanje, med dopoludanskim in popoldanskim naukom naj se ne dajejo naloge. 12. Poletu, kedar je že ob 10. uri popoldne 25° C. toplote, naj se ostavi šola popoldne. 13. Šolskim oknom nasproti naj ne bodo stene z apnom pobeljene, ki se blišče. 14. Vpelje naj se samo latinica (antiqua). (Ali bodo Nemci s tem zadovoljni?) Nikar naj se ne piše premajhno. To bi bilo posebno priporočevati učeniku ali tem, kateri na tabli kaj izdelujejo, skoraj polovica ali pa še več otrok je kratkovidnih po srednjih šolah, koliko tem potem koristi tako pisanje? Pri pisanji je strogo gledati na pravilno obrašo trupla. Pisanje je položiti na klop, toliko od desne na levo, da naredi kot 30 stopinj. Ker je naše pisanje poševno, je tako gibanje najbolj

pripravno za oči in za gibanje rok. — Večkrat je napačno držanje trupla pri pisanju vzrok, da so pleča izraščena.

Telegrami.

Brunneck, 20. sept. Po dvornem obedu podal se je cesar z nadvojvodi in spremstvom med gostonatlčenim ljudstvom na tribino stoječo pod milim nebom, od koder si je ogledaval kresove po gorah. Na gradu so zažigali umeteljni ogenj. Narod je cesarja tje in nazaj gredé navdušeno pozdravljal. Cesar se je vrnil v svoje stanovanje zvečer ob poldeveti uri.

Budapešt, 18. sept. V poslednjih 24 urah zbolelo je za kolero nostras 7 oseb, za azijsko 2, 1 pa umrla. Od 22. sept. pa do sedaj zbolelo je 61 oseb, umrlo pa 19.

Sofija, 20. sept. Včeraj so zažgali zastavo tukajšnjega kadetskega ustava. V Radomiru doletela je enaka osoda tudi zastavo Strumskega polka. Ruski konzul je izročil vladi pismo, v katerem Rusija zahteva, da naj se pravda proti zarotnikom ne pričinja poprej, dokler se ne pomirijo duhovi. Nemški zastopnik je to podpiral z opazko, da naj se hudodelcem nikari nič ne zgodi, preden ne pride Kaulbars v deželo.

Petrograd, 19. sept. Tukajšnji turški poslanik Shakir paša poklican je v Carigrad, kamor se je preko Odese včeraj zvečer odpeljal.

Madrid, 19. sept. Karlisti ob Pirenejski meji jeli so se gibati, in zbirati.

Umrli so:

17. sept. Ana Verdir, dekla, 66 let, pred Škofijo št. 16, Marasmus. — Janez Zupane, hišni posestnik, 79 let, Trnovski pristan št. 8, vodenica.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
18.	7. u. jut.	741.18	+ 4.0	brez v.	megla	0.00
	2. u. pop.	739.50	+ 17.0	sl. sev.	jasno	
	9. u. zveč.	739.24	+ 10.0	sl. vzh.	jasno	
19.	7. u. jut.	739.33	+ 5.9	brez v.	megla	0.00
	2. u. pop.	737.32	+ 20.0	sl. zap.	jasno	
	9. u. zveč.	736.92	+ 12.0	sl. jzap.	jasno	

Oba dneva zjutraj megla potem jasno. Srednja temperatura 10.3° C. in 12.6° za 3.5° oziroma 0.8 pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

20. septembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 45 kr.
Srebrna " 5% " 100 " (s 16% davka)	85 " 35 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	118 " 50 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 45 "
Akcije avstr.-ogerske banke	862 " " "
Kreditne akcije	277 " 90 "
London	125 " 85 "
Srebro	— " — "
Francoški napoleond.	9 " 99 "
Ces. cekini	5 " 97 "
Nemške marke	61 " 60 "

V čast presv. Trojici.

Sveta maša, zložil in založil ter posvetil blgrd. gosp. Antonu Foersterju skladatelj Ignacij Hladnik.

Na prodaj v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani po 60 kr. (6)

Dr. Kiesov

izumil je staroslavno in vednoveljavno

Avgsbursko esenco življenja,

Ge. dep. Schutzmarke.

Esenca življenja

ktera je posebno dobro domače zdravilo za bolezni v želodcu in vse druge iz tega izviraajoče neprijetnosti, kakor so: če človeka glava boli, če se mu ne ljubi jesti in piti, če ga slabosti napadajo, če slabo prebavlja, če se mu zapira, če ga peče gorečica ali če ima krč v želodcu, če se mu dela zgaga, če je hipohonder, če ima zlato žilo, če je najbolj varno sredstvo proti mrzlici, krvavi grliži in kolero. (22)

Prava je le tista, ki ima zgoreno znamko. Dobiva se na drobno po vseh boljkih lekarnah, na debelo pa pri vseh boljkih droguistih (materijalistih) in pa pri J. G. Kiesovem v Augsburgu (na Bavarskem).

Razpis štipendij

za posebne šole na tehnološnem obrtniškem muzeji na Dunaji, in sicer za mizarstvo za pohišno opravo in stavbinska dela, — za domačo obrtniško rezljanje in strugarstvo.

Deželni odbor razpisuje dve štipendiji za mizarstvo za pohišno opravo in stavbinska dela in za strugarstvo in eno štipendijo za domačo obrtniško rezljanje in strugarstvo.

Pogoji za te štipendije so ti-le:

1. Štipendiji za mizarstvo za pohišno opravo in stavbinska dela in strugarstvo znašajo za 12 mesecev po 660 gld.: štipendija za domačo obrtniško rezljanje in strugarstvo znaša za 6 mesecev 360 gld.

2. Kdor dobi štipendijo, se zaveže, da hoče po izvršenem šolskem tečaju najmanj skozi pet let v domači deželi proti primernemu plačilu po zahtevanju v dotičnih obrtniških delih teoretično in praktično poučevati.

3. Prošnjiki za štipendije morajo 20 let stari biti ter dokazati, da so slovenskega in nemškega jezika dobro zmožni.

4. Kdor hoče dobiti štipendijo za mizarstvo za pohišno opravo in stavbinska dela in za strugarstvo, mora še dokazati, da se je po dovršenem obiskovanju kake strokovne šole za domačo obrtnjo ali po dobro dokončanem pouku pri mojstru praktično posebno odlikoval.

Pouk o mizarstvu in strugarstvu se prične s 1. oktobrom l. 1886.; koliko časa bode trajal, se pa ne more določiti, ker to bode odvisno od izobraženja in nadarjenja vsacega posameznega štipendista. Vendar pa se zahteva od vsacega, da najmanj eno leto dotično šolo nepretrgano obiskuje.

5. Prošnjiki za štipendijo za domačo obrtniško rezljanje in strugarstvo morajo razum tega, kar se pod točko 3. zahteva tudi dokazati, da so ljudsko šolo z dobrim vspehom dovršili; ter dokazati svoje vednosti in dosedanje praktično porabo pri izdelovanju domačih obrtniških izdelkov iz lesa.

Šolski tečaj za domačo obrtniško rezljanje in strugarstvo traja od 1. oktobra 1886 do konca marca 1887.

6. Lastnoročno pisane in z vsemi potrebnimi dokazili podprte prošnje predložiti je najkasneje **do 26. septembra 1886**

deželnemu odboru. (2)

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani dné 17. septembra 1886.

Naznanilo in priporočilo.

Udano podpisani dovoljujem si prečistiti duhovščini in slavnemu občinstvu naznanjati, da se moja

knjigoveznica

od 10. maja t. l. nadalje nahaja na sv. Petra cesti št. 6, nasproti gostilne pri „Avstrijskem cesarju“.

Priporočam se vsem, da me v novem stanovanju podpirati blagovolijo, kakor so me do sedaj. Skerbel bodem naročnikom vselej naglo in dobro postreči. Priporočam se prečistiti duhovščini za prevezovanje „Missale Romanum“, „Brevirjev“ in vseh drugih liturgičnih knjig; učiteljem in čitalnicam za vezanje šolskih in knjižničnih knjig; uradnikom in španijam za vezanje uradnih knjig. Vnanjim naročnikom pripravljen sem pri večjih pošiljках povrniti vožne ali druge stroške; Ljubljanskim naročnikom pa, katerim čas ne dopušča zaradi oddaljenosti tu sem priti, pridem ali pošljem sam po delo, naj mi le po dopisnici ali kakor si bodi, naznanijo dan in uro, kdaj da pošljem, ali pridem po delo. Vedno bodem pripravljen, vsako, tudi najmanjše delo prevzeti in ga ročno izvršiti. Konečno se priporočam tudi še za galanterijska in kartonažna dela z zagotovilom nizke cene in ličnega dela.

Z odličnim spoštovanjem

Fran Dežman,
bukovec.

(10)

Najboljši

papir za cigarete

je

LE HOUBLON

Francoški izdelek

CAVLEY-a & HENRY-a v Parizu.

Pred ponarejenim svarimo!

Ta papir priporočajo gg. dr. J. J. Pohl, dr. E. Ludwig, dr. E. Lippmann, profesorji kemije na Dunajski univerzi, jako toplo in to zaradi tega, ker je jako fin, popolnoma čist, in ker nima prav nobenih škodljivih snovi primešanih. (18)

CAVLEY & HENRY
17, rue de la Harpe, à PARIS